

Zorgnetwerken Deventer in kaart gebracht

Met zorg de boer op

Zorgboerderijen bieden goede kansen voor ondernemers in de regio Deventer. Maar om tot succesvolle afstemming van diensten te komen, is een overzicht nodig van vraag en aanbod in de streek. Wie doet wat en waar? Alterra heeft, samen met partners, de stand van zaken geïnventariseerd.

Een agrarisch bedrijf kan meer dan voedsel produceren, het kan door zorgverlening ook voorzien in een sociale behoefte. Er zijn mensen die bij een agrarisch bedrijf een passende dagbesteding vinden of een reïntegratietraject doorlopen. De boer voorziet in kinderopvang of begeleid wonen in een woongroep. Het is een manier om zorg te waarborgen. Er is werk en er is ruimte voor structuur en ontspanning. Mensen krijgen rust en zelfvertrouwen door het contact

met planten, dieren en de aarde. Ook het ondergaan van de seizoenen heeft een helende werking.

Meer integratie

Alterra-onderzoeker drs. Yvon Schuler: 'Tegenwoordig zien we steeds meer integratie van zorg en groene ruimte. Door het groeiende aantal tweeverdieners en een voortgaande individualisering wordt de vraag naar zorg steeds gevarieerder. Bovendien worden

hoe langer hoe meer voorzieningen in de stad geconcentreerd en verdwijnen ze uit het landelijk gebied. Maar ouderen willen hun oude dag graag in een bekende omgeving doorbrengen. En jongeren die voor dagopvang naar de stad moeten, hebben vaak met vervoersproblemen te kampen. De ontwikkeling van zorg op het platteland voorziet dus in een grote behoefte en creëert bovendien arbeidsplaatsen op het platteland, zodat het landelijk gebied groen en open kan blijven.'

Breder kader

Een groen en open platteland kan alleen worden behouden als zorginitiatieven op elkaar worden afgestemd. Alterra begon daarom een project met de Stichting IJssellandschap, die veel natuur- en landbouwgrond in de regio beheert, via pachtboerderijen en landgoederen. Er kwam een overzicht van regionale initiatieven. Nieuwe netwerken op het gebied van groene zorgdiensten werden gestimuleerd. Ook het LEI en Plant Research International werkten aan het project mee. Alterra-onderzoeker ir. Rob le Rutte: 'Er zijn bijvoorbeeld veel zorgprojecten in Overijssel, maar het ontbreekt belanghebbenden aan informatie. Dat geldt ook voor de instanties die een bemiddelende rol kunnen spelen.' Yvon Schuler: 'We hebben diverse betrokkenen bij gemeente, provincie, zorg- en ondersteunende instellingen en ondernemers in het landelijk gebied geïnterviewd. Ook hielden we een steekproef onder de doelgroepen. Daarna is er een bijeenkomst voor zorginstellingen georganiseerd en zijn we op excursie geweest naar een aan-

tal zorgboerderijen in de regio. Ten slotte hebben we een grafische weergave van de bestaande zorgactiviteiten en een lijst met betrokken instanties gemaakt: de zorgkaart.'

Persoonlijke ervaringen

Uit de interviews met zorgondernemers blijkt dat hun initiatieven vaak zijn ontstaan uit persoonlijke ervaringen, bijvoorbeeld omdat een direct familielid zorg aan huis nodig had. Van het een kwam het ander en de groene zorgdienst werd een welkome aanvulling op het inkomen van de boerderij. Het zijn overigens vooral de vrouwen van de ondernemers die zorgdiensten opzetten. Vaak werkten zij in de zorg en gebruiken ze nu hun competenties voor hun eigen bedrijf. 'Ondanks de persoonlijke ervaringen is de drempel om een zorgactiviteit te beginnen hoog', zegt Le Rutte. 'Door anderen op je erf toe te laten, beperk je je privacy. Dat gaat niet altijd samen met de wens rustig te wonen in landelijk gebied. Bovendien wegen de vergoedingen voor de activiteiten niet op tegen de investeringen. Ook het gebrek aan informatie is een handicap. De gemeente Deventer heeft geen uitgestippeld beleid en er is geen gemeentelijk of regionaal loket voor dit thema.'

Eén enthousiast persoon

De zorginstellingen vinden dat provincie en gemeente als intermediair moeten fungeren om plattelandsarbeid en zorg bij elkaar te brengen. Ze verwachten van hen een sturende en initiërende rol. Tot nu toe zijn ini-

tiatieven vaak afhankelijk van één enthousiast persoon; de ontwikkeling van beleid loopt achter op de praktijk. Daarnaast is er een scheiding tussen grote en kleine zorgorganisaties. Verschillen in aanpak en financiering staan samenwerking in de weg. Een ander knelpunt is dat het voor 'zorgvragers' uit de stad die graag op een zorgboerderij terecht willen noodzakelijk is om dagopvang, werken en wonen te combineren. Om die reden streven gemeente en provincie ernaar de mogelijkheid tot splitsing van boerderijen in wooneenheden te versoepelen. Ook hoopgevend is dat kleine instellingen zorg in de directe omgeving koppelen aan andere dienstverlenende activiteiten zoals een buurtwinkel, buurthuis en dagopvang. Om het gebrek aan visie en regie van regionale ontwikkelingen te verhelpen, adviseert Schuler en collega's een integraal plan voor groene dienstverlening op te stellen. Binnen dat plan kunnen de komende twee jaar

korte projecten worden opgezet, die nieuwe netwerken van landbouw en zorg ondersteunen. Door concrete projecten te presenteren, kunnen mensen bij elkaar worden gebracht en initiatieven aan elkaar worden gekoppeld. Daarnaast moeten ontwikkelingen voortdurend worden bijgehouden. Een interactief systeem voor groene zorgdiensten zou voor de toekomst een goede ondersteuning van nieuwe netwerken kunnen zijn. De zorgkaart die de onderzoekers hebben opgesteld, is een eerste stap in die richting. ■

Meer informatie vindt u in 'Zorgnetwerk in ontwikkeling. Regionale aanpak voor nieuwe netwerken gericht op zorgactiviteiten in de regio Deventer OIst-Wijhe', door Yvon D. Schuler, Rob le Rutte e.a. Alterra-rapport 726
Voor prijs en bestelwijze zie pagina 17 e.v.

Op bezoek bij een zorgboer.

